

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	22704 Середня освіта (географія)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

19.06.2020 р.

Справа № 0117/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта/Педагогіка" у складі:

Тарасенкова Ніна Анатоліївна – головуючий,

Шинкарук Оксана Анатоліївна,

Струк Тетяна Володимирівна,

Скворцова Світлана Олексіївна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

Островська Катерина Олексіївна,

Мартинець Лілія Асхатівна,

Лобода Дмитро Олександрович,

Литовченко Світлана Віталіївна,

Єжова Ольга Олександрівна,

Демченко Олена Петрівна,

Бахмат Наталія Валеріївна,

Андрощук Ірина Василівна,

Лопатенко Георгій Олегович,

за участі запрошених осіб:

Шарин Сергій Володимирович, проректор з науково-педагогічної роботи – представник ЗВО,

Гілецький Йосип Романович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22704
Назва ОП	Середня освіта (географія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 14, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Спостерігається різночитання мети ОП. Так, у відомостях про самооцінювання с. 5 визначено, що метою ОП є підготовка висококваліфікованих кадрів здатних до самостійної науково-педагогічної діяльності у навчально-виховних закладах різного рівня акредитації, в тому числі в МАН, проблемних гуртках, з особливо обдарованими учнями в сфері географічної освіти. У звіті експертів – підготовка с. 4 висококваліфікованих всебічно розвинених фахівців спеціальності «Середня освіта (Географія)», здатних до самостійної науково-педагогічної діяльності у закладах освіти різного рівня. В ОП 2019 р. – надати освіту в галузі підготовки висококваліфікованих фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (географія), які оволоділи базовими фаховими знаннями для виконання професійних завдань та обов'язків в галузі сучасної географічної науки, педагогіки та методики навчання і здатні до педагогічної діяльності в загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладах, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти. Термін навчання становить не 4 роки, а 3 роки 10 місяців. Термін дії програми не 3 роки 10 місяців, а до наступної акредитації. Указано неправомірно широку академічну кваліфікацію, оскільки «бакалавр освіти» охоплює всі спеціальності галузі 01 Освіта/Педагогіка. Необхідно звузити відповідно до заявленої спеціальності (п.3 ст.7 Закону України «Про вищу освіту»): бакалавр середньої освіти (Географія). Звертаємо увагу, що професійна кваліфікація «Вчитель географії» вимагає наявності диплома другого (магістерського) рівня спеціаліста / магістра <https://kodeksy.com.ua/buh/kp/2.htm> В ОП 2019 р. на с. 4 зазначено, що освітньо-професійна програма має академічну орієнтацію, орієнтує на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра: географа, фахівця з географії, викладача географії у ВНЗ. Однак, дана ОП – з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта. Крім того, зазначимо, що «фахівці» – це клас з ДКП з дипломом молодшого бакалавра і бакалавра. Тому сумнівним є питання щодо кар'єри.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У звіті експертів с. 4 зазначено, що цілі та програмні результати навчання за ОП визначаються з урахуванням думок різних категорій стейкхолдерів. Участь роботодавців у процесі формування ОП підтверджена документально (протокол засідання кафедри географії та природознавства № 6 від 13.01.2020 р.). У відомостях про самооцінювання зазначено, що роботодавці залучаються до обговорення як ОП в цілому, так і до наповненості освітніх компонентів (протокол засідання кафедри від 21.06.2019 р. № 10). Відгуки-рецензії стейкхолдерів не містять відомості про дату їх підписання, що не дозволяє встановити, на яку саме ОП вони надані (2016 р. чи 2019 р.) ОПП 2019 р. введена в дію 01.09.2019 р.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

У відомостях про самооцінювання с. 6 при формулюванні ОП враховано тенденції розвитку освіти, що відображені у Національній доктрині розвитку освіти України. Однак, на сьогодні існує такий стратегічний документ, як Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

В ОП помилково зазначено, що освітньо-професійна програма відповідає шостому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій (с. 4). Звертаємо увагу, що підготовка випускників до роботи на зазначених в ОП (с. 5) посадах класу КП 2 «Професіонали» (2340 Учитель основної і старшої школи з інклюзивним навчанням, 2442.2 Географ, 2442.2 Географ (фізична географія), 2442.2 Географ, 2442.2 Географ (політична географія), 2442.2 Географ (фізична географія), 2359.2 Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми) не може здійснюватися в повному обсязі на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, оскільки робота на цих посадах вимагає наявності диплома другого (магістерського) рівня спеціаліста/магістра <https://kodeksy.com.ua/buh/kp/2.htm>

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Структурно-логічна схема не дозволяє визначити логіку та взаємозв'язок вивчення дисциплін. Сумнівним є забезпечення ПРН відповідними компонентами освітньої програми. Так, ПРН 14 «Здатність організувати свою робочу програму під час останнього навчального року самостійно (як це визначено для підготовки до колоквіуму в магістерській роботі), за власної ініціативи брати участь у робочих групах, фіксуючи ці дії в своєму портфоліо», забезпечують ОК1 – Історія України; ОК2 – Українська мова (за професійним спрямуванням); ОК3 – Історія української культури; ОК4 – Філософія; ОК9 – Фізика з основами геофізики; ОК12 – Загальне землезнавство. ПРН 5 – вміння орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з питань педагогіки та методики викладання предмета – забезпечують ОК5 – Фізична культура; ОК15 – Іноземна мова (перша); ОК19 – Вища математика з основами математичної статистики. Є сумніви щодо формування певних компетентностей деякими ОК: - ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, у процесі виявлення та оцінки педагогічних проблеми, вироблення рішень щодо їх усунення – усі ОК; - ЗК4 Здатність до утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства українців, історії України й інших країн – ОК19 Вища математика з основами математичної статистики, ОК21 Інформатика та географічні інформаційні системи і технології; - ЗК7 Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності передусім в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних інших ситуаціях знання іноземної мови – ОК2 Українська мова (за професійним спрямуванням); - ФК7 Здатність до організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації – ОК2 Українська мова (за професійним спрямуванням); і т.п. Крім того, у матриці відповідності відображено, що й вибіркові дисципліни забезпечують ПРН. Лише 18% навчальних дисциплін (Методика викладання географії, Педагогіка, Психологія, Сучасні освітні технології) спрямовані на психолого-педагогічну підготовку вчителя, методику викладання, решта спрямована на загальну підготовку та підготовку фахівця-географа. У звіті експертів на с. 6 зазначено, що інтерв'ювання стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, роботодавців) підтвердило факт щорічного оновлення змісту освітніх компонент, включених до ОП, відповідно наданих пропозицій та тенденцій розвитку спеціальності. Важко про це стверджувати, оскільки на сайті ЗВО розміщуються ОП 2019 р. Порівняння двох ОП 2016 р. і 2019 р. дозволило встановити, що ОК в них ідентичні.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

У звіті експертів на с. 6 зазначено, що дисципліни вільного вибору представлені блоково: Блок 1 (Біологія) та Блок 2 (Краєзнавчо-туристична робота), вивчення кожного приєднує до кваліфікації «Вчитель географії» спеціалізацію «Вчитель біології» та «Організатор краєзнавчо-туристичної роботи» відповідно. Отже, спеціалізація «Вчитель біології» та «Організатор краєзнавчо-туристичної роботи» забезпечуються суто за рахунок дисциплін вільного вибору студента. ОК, спрямовані на підготовку вчителя географії містяться в нормативному блоці дисциплін. Недостатньо представлено ОК, які б забезпечували підготовку вчителя біології (лише В28 Методика викладання біології) та туристично-краєзнавчої роботи (лише В34 Методика краєзнавчо-туристичної роботи) у вибірковому блоці дисциплін. До того ж представлені в ОП практики: навчально-ознайомлювальна, літня педагогічна, виробнича цільова педагогічна, – не підкреслюють саме підготовку вчителів саме цих кваліфікацій. У робочій програмі «Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти» практика передбачає підготовку випускників як фахівців – вчителів географії та класних керівників в загальноосвітніх навчальних закладах, які здатні до впровадження традиційних та інноваційних технологій виховання в професійній діяльності. В ОП 2019 р. цикли загальної та професійної підготовки представлені блоками нормативних та вибіркових дисциплін. У НП 2019 р. ці дисципліни поділяються вже на дисципліни за вибором ВНЗ та дисципліни за вибором студента (зауважимо: дисципліни за вибором ЗВО не є вибірковими для студента). Важко встановити модель вибору, скільки дисциплін та між якими дисциплінами здобувач може обирати. На сайті Університету <https://kgip.pnu.edu.ua/014-07-> розміщено проект ОП для обговорення (датований 2019 р.), в якому здобувачеві пропонуються блоки дисциплін, у кожному з яких він може обрати лише одну дисципліну. Однак назви цих дисциплін, на наш погляд, переважно дублюють одна одну. Навчальна дисципліна «Методика викладання біології» розміщується у блоці нормативних дисциплін, а «Методика краєзнавчо-туристичної роботи» вже відсутня. У блоці вибіркових дисциплін пропонується «Методика географічно-краєзнавчих досліджень».

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Деякі робочі програми (силабуси) вибірково дисциплін на сайті відсутні.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів

навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У відомостях про самооцінювання на с. 15 зазначається, що відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у разі порушення процедури оцінювання студент може подати особисто вмотивовану заяву, яка розглядається на засіданні апеляційної комісії, призначається повторне складання контрольного заходу у вигляді тесту з використанням ІТ-технологій, відповідно до наказу № 329 від 29 травня 2018 р. «Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій». Оцінка за поточний контроль не оскаржується. У разі перескладання оцінка не може бути зменшена. Остаточна оцінка повторному оскарженню не підлягає. На нашу думку, такі дії не зовсім відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Крім того, виникає питання: якщо здобувач повторно пройшов тести за оцінкою нижче, аніж була, як у разі перескладання оцінка тоді не може бути зменшена.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Таблиця 2 у відомостях про самооцінювання не в повній мірі інформативна.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

У звіті експертів та відомостях про самооцінювання не розкрито, як ЗВО враховує показники рейтингування при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та/або розподілі навчального навантаження.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Зазначаємо, що система професійного розвитку викладачів, визначена у звіті експертів та у відомостях про самооцінювання не розкриває її в повній мірі, а стосується лише аспектів підвищення кваліфікації/стажування, а зазначена на с. 15 звіту експертів інформація про школу педагогічної майстерності в Університеті не розкриває особливості її роботи.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Вважаємо, що у звіті експертів, відомостях про самооцінювання не повно подано інформацію щодо фінансового, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення досягнення цілей та ПРН. Зі звітів не зрозуміло, чи проводяться опитування здобувачів щодо виявлення їх потреб і інтересів та яким чином враховуються результати таких опитувань.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

На наш погляд, у звітах не в повній мірі розривається створення освітнього середовища через цінності академічної спільноти, практики соціальних взаємодій. У цьому контексті надзвичайно важливим є відображення співпраці ЗВО із органами студентського самоврядування.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У звітах визначено, що Університет створює умови для осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з обмеженою руховою активністю. Але особливі потреби не зводяться до інвалідності. Не зрозуміло, яким чином вирішується питання щодо додаткової постійної чи тимчасової підтримки інших осіб з особливими освітніми потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У відомостях про самооцінювання та звіті експертів за критерієм 8 подана загальна інформація без наведення конкретних прикладів стосовно опису механізму та періодичності перегляду ОП.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

У відомостях про самооцінювання на с. 20 інформація щодо залучення здобувачів до перегляду ОП та інших процедур забезпечення якості подано не по суті. У звіті експертів на с. 18 підкреслено, що здобувачі освітнього рівня «бакалавр» та випускники останніх років не залучені до безпосереднього перегляду ОП «Середня освіта (географія)».

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У звітах не розкрито, у чому полягає культура якості в академічній спільноті Університету.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На офіційному веб-сайті кафедри географії та природознавства (у звіті експертів на с. 19 про це теж зазначено) оприлюднено проєкт ОП 2019 року. Однак порівняння двох ОП (те, що оприлюднено 2019 р. і те, що винесено на акредитацію 2019 р.) дає підстави стверджувати, що вони є різними в контексті переліку компонентів освітньої програми та не розкриті логічно-структурної схеми, матриць відповідності. До того ж немає таблиці пропозицій від зацікавлених сторін. Можна тільки здогадуватись, що на сайті оприлюднено проєкт ОП 2020 року набору здобувачів.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті кафедри оприлюднені робочі програми (силабуси) не усіх освітніх компонентів, включених до ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. В ОП для першого (бакалаврського рівня) вказати 7 рівень НРК (с. 2). 2. Уточнити мету ОП відповідно до місії ЗВО. 3. Дотримуватися регламенту залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання до затвердження ОП, щоб гарантувати можливість зацікавлених сторін подати свої пропозиції та зауваження до проєкту ОП. 4. Скорегувати освітню та професійну кваліфікації ОП. 5. Удосконалити орієнтацію освітньої програми в розділі 3 Характеристика програми (с. 4). 6. При розробці, перегляді ОП враховувати чинні нормативно-правові документи (Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року). 7. Уточнити відомості про працевлаштування випускників програми відповідно до спеціальності 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

8. В ОП розкрити структурно-логічну схему, яка демонструватиме взаємозв'язок між дисциплінами, практиками і підсумковою атестацією здобувачів, розуміння того, які ОК є передумовами для вивчення інших ОК. 9. Узгодити відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми. 10. Визначити, що у матриці всі програмні РН мають забезпечуватися лише ОК, що включені до нормативної складової ОП. 11. Розглянути пропозицію внести до програмних компетентностей і результатів навчання формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти, а в перелік ОК «Академічне письмо». 12. Рекомендувати ЗВО збільшити в ОП вивчення обов'язкових освітніх

компонентів психолого-педагогічного, методичного характеру, спрямованих на підготовку вчителя географії, біології, організатора туристично-краєзнавчої роботи або збільшити кількість кредитів на вивчення психолого-педагогічних та методичних дисциплін. Передбачити в ОП підготовку вчителя за спеціалізацією «Вчитель біології» та «Організатор краєзнавчо-туристичної роботи» не у вибіркових дисциплінах, а у нормативних. 13. При перегляді, модернізації ОП ураховувати наказ МОН від 16.07.18 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти»: за спеціальністю 014 «Середня освіта» на першому рівні вищої освіти, не менше, ніж за двома предметними спеціальностями. У сполученні предметних спеціальностей пріоритет надається здобуттю більш широкого спектру компетентностей порівняно з іншими галузями освіти, де перевага надається поглибленому засвоєнню спеціалізованих компетентностей; обов'язковою складовою освітнього процесу підготовки здобувача вищої освіти до педагогічної професії є безперервна педагогічна практика. Для виконання цього ключового завдання обсяг практичної підготовки має складати не менше 30 кредитів ЄКТС у межах обов'язкової частини ОП (починаючи з першого року навчання). 14. Розширити перелік вибіркових дисциплін для здобувача ВО шляхом уникнення їх дублювання. 15. Рекомендувати ЗВО удосконалити зміст робочих програм з методик викладання відповідно до кваліфікації.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

16. Визначити результати навчання, отримані шляхом неформальної освіти, у Правилах прийому університету. 17. Посилити практику інформованості здобувачів вищої освіти щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

18. Оновити робочі програми курсів з точки зору методів викладання, матеріалів для підготовки відповідно до підготовки вчителя Нової української школи. 19. Рекомендувати закладу освіти представляти інформацію про освітні компоненти для здобувачів вищої освіти через силабус. 20. Продовжувати практику використання форм та методів навчання і викладання, що сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, які відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

21. Залучати здобувачів освіти в участі наукових заходів (олімпіади, студентські наукові роботи, конференції тощо). 22. Посилити розвиток культури якості учасників освітнього процесу через дотримання академічної доброчесності. 23. Продовжити практику інформування здобувачів ОП про їх право оскаржувати результати контрольних заходів та про відповідну процедуру. 24. Рекомендувати закладу освіти переглянути порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів в частині неможливості оскаржити оцінку за поточний контроль.

Критерій 6. Людські ресурси

25. Рекомендувати закладу освіти про проведенні конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ураховувати результати рейтингового оцінювання діяльності викладачів. 26. Удосконалювати систему професійного розвитку викладачів через проведення різноманітних заходів (майстер-класи, тренінги, «круглі столи» тощо). 27. Продовжувати практику стимулювання науково-педагогічних працівників до вдосконалення професійної та викладацької майстерності, до участі в програмах / заходах міжнародної академічної мобільності, публікаціях у провідних закордонних та вітчизняних наукометричних та фахових виданнях, участі у Міжнародних та всеукраїнських конференціях, конкурсах.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

28. Під час прийняття рішень щодо організації освітнього середовища враховувати потреби та інтереси здобувачів, враховувати результати таких опитувань. Надзвичайно важливою вважати співпрацю ЗВО із органами студентського самоврядування. 29. Рекомендувати закладу освіти поширювати практику надання додаткової постійної чи тимчасової підтримки для всіх осіб з особливими освітніми потребами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

30. Систематично залучити здобувачів, роботодавців до перегляду ОП та інших процедур забезпечення якості освітньої діяльності. 31. Посилити участь студентського самоврядування у вирішенні всіх питань в освітньому процесі на ОП. 32. Формувати культуру якості в академічній спільноті Університету.

Критерій 9. Прозорість та публічність

33. Здійснювати процедуру попереднього оприлюднення відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін, дотримуючись регламенту відповідно до вимог (Порадник щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми для закладів вищої освіти Національного агентства, критерій 9 «Прозорість та публічність»). 34. Оприлюднювати на сайті кафедри робочі програми (силабуси) усіх освітніх компонентів, включених до ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Лист від 17.06.2020 №01-26-25-958.pdf</i>	tKg06OLXmM6NKd5JLo9bvQT11q+8Q6qVJdiklFJoP fQ=

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ТАРАСЕНКОВА НІНА АНАТОЛІЇВНА